

ELNÖKSÉG

✉ *Levelezési cím:* 1051 Budapest, Széchenyi István tér 7-8.

Székhely: 1054 Budapest, Alkotmány u. 25.

☎ (1) 795-1192 Fax: (1) 795-0190

e-mail: attilane.gombos@emmi.gov.hu <https://ett.aeek.hu/>

/2018/ETT

Az ETT Elnökség állásfoglalása a fogyasztókat megtévesztő, egészségügyi diagnosztikának, illetve terápiának tűnő szolgáltatások megfélekezéséről

Elnök:

Dr. Mandl József
akadémikus

Alelnök:

Dr. Wittmann Tibor
egyetemi tanár

Titkár:

Dr. Csala Miklós
egyetemi tanár

Tagok:

Dr. Muszbek László
akadémikus

Dr. Poór Gyula
egyetemi tanár

Dr. Sótónyi Péter
akadémikus

Dr. Vörös Attila
egyetemi magántanár

Az Egészségügyi Tudományos Tanács részint az emberen végzett orvosbiológiai kutatások, illetve új egészségügyi eszközök és eljárások engedélyeztetéséhez kapcsolódó, mindennapi tevékenysége során, részint a bizonyítékon alapuló orvoslás mellett elkötelezett orvosoktól érkező megkeresések révén gyakran szembesül az állampolgárok egészségügyi vonatkozású megtévesztésével. Ezt a tisztességtelen és egyben súlyos veszélyeket is hordozó tevékenységet a lakosság természettudományos és orvosi ismereteinek aggasztó hiányossága mellett a szakmai és jogi szabályok kijátszhatósága teszi lehetővé.

A fogyasztók félrevezetése jellemzően azt a sémát követi, hogy ingyenes állapotfelmérést kínálnak, és az ezeken résztvevőkkel előre aláíratnak egy nyilatkozatot, mely szerint az alkalmazott módszerek nem minősülnek egészségügyi vizsgálatnak. Ezután a felmérést olyan módszerekkel, illetve eszközökkel végzik, amelyek egyértelműen orvosi diagnosztika benyomását keltik (pl. „testelemző készülék”, „élővércsepp analízis”, „szív-stresszmérő készülék” stb.), és a felmérés szóban közölt eredménye ennek megfelelően szintén orvosi diagnózisnak tűnhet. Az ügyfeleket értesítik róla, hogy sejtjeik, szerveik súlyos állapotban vannak, majd a riasztó prognózis elkerüléséhez igen drága készüléket, készítményt esetleg rendszeres kezelést kínálnak. Elutasítás esetén az ügyfeleket telefonhívásokkal zaklatják, esetenként jelentős „árkedvezményt” kínálva. Az esetek egy részében a félrevezetett „beteg” további vizsgálatai a közfinanszírozott betegellátó rendszert terhelik feleslegesen (pl. vércseppanalízis alapján kimondott „Candida szepszis” után egészséges fiatal emberek hetekig tartó gombaellenes kezelése, annak minden költségével és szövődményével).

Az étrend-kiegészítőkhöz hasonlóan az állapotfelméréshez vagy közérzetjavításhoz használatos eszközök forgalomba hozatalának sem feltétele bármilyen jótékony egészségügyi hatás bizonyítása. A notifikálás és forgalomba hozatali engedély feltétele jellemzően az egészségre való ártalmasság hiánya és – elektromos készülékek esetén – az érintésvédelmi előírásoknak való megfelelés. Bár a készítmények, eszközök és eljárások orvosi diagnosztikus vagy terápiás felhasználása, vagy akár ilyen célokra való alkalmasságuk hirdetése már sokkal szigorúbb hatósági engedélyhez, a felhasználó részéről pedig orvosi végzettséghez kötött, a fent leírt tevékenység miatti számonkérések elmaradnak és végzőiknek büntetéstől gyakorlatilag nem kell tartaniuk.

Kirívó eset az „érelmeszesedés elleni oltás”-é, amelynek már a neve is egyértelműen egészségügyi hatásra utal, holott azt semmilyen legitim vizsgálat eredménye nem támasztja alá, és a kínált, parenterálisan alkalmazandó készítménynek még a forgalmazása is jogszabálysértő. Ez azért is tanulságos példa, mert mutatja, hogy hiába a világos jogi környezet, a büntetőeljárás és a jogerős ítélet, a jogszabályokat továbbra sem tartatják be. Ez a megfelelő hatósági működés és szankcionálás gyakorlásának hiányára hívja fel a figyelmet.

Az egészségügyi kormányzatnak mihamarabb hatékony megoldást kell találnia a feljegyzésünk tárgyát képező tevékenységek megfékezésére. A megoldás legfontosabb elemeinek az alábbiakat tartjuk:

1. A lakosság tájékoztatása.

Amint korábbi, egészségneveléssel kapcsolatos állásfoglalásunkban is jeleztük, elengedhetetlenül fontos az egészségnevelés fejlesztése, azaz a szervezet működésére, a leggyakoribb betegségekre és a bizonyítékon alapuló orvoslás alapelveire vonatkozó, és az áltudományos félrevezetések felismerését lehetővé tevő ismeretek terjesztése.

2. Az „állapotfelmérő”, „közérzetjavító” szolgáltatások szakmai szabályozása és ezek reklámozásának szigorúbb ellenőrzése.

Mindenképpen szükség van az „állapotfelmérő”, „közérzetjavító”, valamint hasonló jelzőkkel illetett, de egészségügyi diagnosztikának, illetve terápiának tűnő szolgáltatások szakmai feltételrendszerének szigorú szabályozására. Fontos, hogy ezek megtévesztő, orvosi jellegű felhasználása valóban büntetőeljárást és indokolt esetben büntetést vonjon maga után.

3. Eszközök és eljárások hatósági engedélyezésének felülvizsgálata.

Az előző pontban említett eszközök és eljárások hatósági engedélyezésekor nem szabad megelégedni azzal, hogy közvetlen veszélyt nem jelentenek a felhasználóra; figyelembe kell venni, hogy alkalmazásuk, amely nem nyújtja az ígért hatást, a valódi diagnózis és terápia esetleges elmaradása miatt közvetett egészségügyi veszélyt jelent.

Budapest, 2018.02.01.

az Egészségügyi Tudományos Tanács Elnöksége